

Nr 32

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunallagen m. m., innebärande ändrade delegationsregler, jämte motioner.

I proposition nr 28 har Kungl. Maj:t

dels föreslagit riksdagen att antaga sex lagförslag, nämligen förslag till

- 1) lag om ändring i kommunallagen den 18 december 1953 (nr 753),
  - 2) lag om ändrad lydelse av 48 § och 51 § 2 mom. kommunallagen den 1 mars 1957 (nr 50) för Stockholm,
  - 3) lag angående ändrad lydelse av 8 § lagen den 4 januari 1956 (nr 2) om socialhjälp,
  - 4) lag om ändrad lydelse av 12 § barnavårdslagen den 29 april 1960 (nr 726),
  - 5) lag om ändrad lydelse av 15 § skollagen den 6 juni 1962 (nr 319),
  - 6) lag om ändrad lydelse av kommunala delegationslagen den 27 mars 1954 (nr 130),
- dels hemställt om riksdagens yttrande över två författningsförslag, nämligen förslag till
- 7) kungörelse om ändrad lydelse av 7 § byggnadsstadgan den 30 december 1959 (nr 612),
  - 8) kungörelse om ändrad lydelse av 12 § hälsovårdsstadgan den 19 december 1958 (nr 662).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås till en början att de legala möjligheterna att delegera kommunal nämnds beslutanderätt skall utsträckas att omfatta också suppleant av nämnden.

I lagförslagen 1)–5) har också upptagits bestämmelser om delegation till ledamot eller suppleant tillsammans med tjänsteman.

Stadskollegium som f. n. saknar delegationsrätt föreslås vidare få sådan rätt i samma utsträckning som andra nämnder.

Slutligen föreslås att den rätt som bl. a. kommun och landstingskommun har att uppdra åt arbetsgivarorganisation — kommunförbund — att träffa
1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1967, 5 saml. 2 avd. Nr 32*

kollektivavtal m. m. med bindande verkan för kommunen skall få utövas av den kommunala lönenmyndigheten.

Motioner

I anledning av propositionen har väckts två par följdmotioner, nämligen *dels* motionerna I: 705 av herr Fälldin och II: 881 av herr Tobé m. fl. med hemställan »att riksdagen måtte besluta ändring i proposition nr 28 i vad den avser att införa regler om delegation till tjänsteman tillsammans med ledamot eller suppleant i kommunens styrelse och vissa nämnder samt hemställa att vederbörande utskott utarbetar därav föranledda ändringar i propositionens författningsförslag»,

dels motionerna I: 706 av herr Eric Gustaf Peterson och II: 880 av herr Andersson i Örebro m. fl. med hemställan »att riksdagen måtte avslå proposition nr 28 såvitt gäller förslaget om delegation av beslutanderätt till suppleant i kommunal nämnd, styrelse eller avdelning inom sådant organ».

De genom propositionen framlagda åtta författningsförslagen lyder sålunda:

Förslag

till

Lag

om ändring i kommunallagen den 18 december 1953 (nr 753)

Härigenom förordnas, att 43, 45 och 49 §§ kommunallagen den 18 december 1953 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

43 §.

Fullmäktige må antaga — — — — reglementet må bestämmas:

a) att med — — — — — — — — — — nämnder; samt	b) att styrelsen äger uppdraga åt
b) att styrelsen äger uppdraga åt särskild inom densamma bildad avdelning eller åt ledamot av styrelsen eller åt i kommunens tjänst anställd befattningshavare att å styrelsens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall i reglementet angivas, dock att fram-	särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i styrelsen, eller åt ledamot eller suppleant eller åt tjänsteman hos kommunen eller åt sådan tjänsteman tillsammans med ledamot eller suppleant att å styrelsens vägnar fatta beslut i vis-

(Nuvarande lydelse)

ställning eller yttrande till fullmäktige icke må beslutas annorledes än av styrelsen samfällt.

Innan beslut — — — nästa sammanträde.

I övrigt — — — sina åligganden.

Beslut om — — — länsstyrelsens prövning.

(Föreslagen lydelse)

sa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall i reglementet angivas, dock att framställning eller yttrande till fullmäktige icke må beslutas annorledes än av styrelsen samfällt.

45 §.

Beträffande sådan — — — motsvarande tillämpning.

Nämnd, varom — — — — — stadgas, må:

a) om fullmäktige så besluta, uppdraga åt särskild inom nämnden bildad avdelning eller åt ledamot av nämnden eller åt i kommunens tjänst anställd befattningshavare att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall i fullmäktiges beslut angivas, dock att framställning eller yttrande till fullmäktige icke må beslutas annorledes än av nämnden samfällt; samt

a) om fullmäktige så besluta, uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i nämnden, eller åt ledamot eller suppleant eller åt tjänsteman hos kommunen eller åt sådan tjänsteman tillsammans med ledamot eller suppleant att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall i fullmäktiges beslut angivas, dock att framställning eller yttrande till fullmäktige icke må beslutas annorledes än av nämnden samfällt; samt

b) för vård — — — — — löpande arbetet.

Beslut, vilket — — — — — nästa sammanträde.

49 §.

Stadsfullmäktige skola — — — gemensamt reglemente.

Med avseende å drätselkammaren må i reglementet meddelas bestämmelser av det slag, som sägs i 43 § första stycket; och skola i dylikt fall stadgandena i andra stycket av samma paragraf äga motsvarande tillämpning.

I reglementet må meddelas bestämmelser av det slag, som sägs i 43 § första stycket; och skola i dylikt fall stadgandena i andra stycket av samma paragraf äga motsvarande tillämpning.

I övrigt — — — — — sina åligganden.

Beslut om — — — — — Konungens prövning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

Förslag

till

L a g

om ändrad lydelse av 48 § och 51 § 2 mom. kommunallagen
den 1 mars 1957 (nr 50) för Stockholm

Härigenom förordnas, att 48 § och 51 § 2 mom. kommunallagen den 1 mars 1957 för Stockholm skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

48 §.

Stadsfullmäktige skola — — — — — och drätselnämnden.

Med avseende å drätselnämnden må i dess reglemente bestämmas:

I reglementena för stadskollegiet och drätselnämnden må bestämmas:

a) att med drätselnämndens medelsförvaltning skall sammanföras medelsförvaltning, som enligt särskilda författningar tillkommer andra kommunala nämnder; samt

a) i fråga om drätselnämnden att med dess medelsförvaltning skall sammanföras medelsförvaltning, som enligt särskilda författningar tillkommer andra kommunala nämnder,

b) att drätselnämnden äger uppdraga åt särskild inom densamma bildad avdelning eller åt ledamot av nämnden eller åt i stadens tjänst anställd befattningshavare att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall i reglementet angivas, dock att framställning eller yttrande till stadsfullmäktige icke må beslutas annorledes än av nämnden samfällt.

b) i fråga om stadskollegiet och drätselnämnden att var och en av dessa nämnder äger uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i nämnden, eller åt ledamot eller suppleant eller åt tjänsteman hos staden eller åt sådan tjänsteman tillsammans med ledamot eller suppleant att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall i reglementet angivas, dock att framställning eller yttrande till stadsfullmäktige icke må beslutas annorledes än av nämnden samfällt.

Innan beslut — — — — — nästa sammanträde.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

I övrigt — — — — — sina åligganden.

Beslut om — — — — — Konungens prövning.

51 §.

2 mom. Nämnd, varom förmäles i 49 § andra stycket, må, om stadsfullmäktige så besluta, uppdraga åt särskild inom nämnden bildad avdelning eller åt ledamot av nämnden eller åt i stadens tjänst anställd befattningshavare att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall i fullmäktiges beslut angivas, dock att framställning eller yttrande till fullmäktige icke må beslutas annorledes än av nämnden samfällt.

2 mom. Nämnd, varom förmäles i 49 § andra stycket, må, om stadsfullmäktige så besluta, uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i nämnden, eller åt ledamot eller suppleant eller åt tjänsteman hos staden eller åt sådan tjänsteman tillsammans med ledamot eller suppleant att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall i fullmäktiges beslut angivas, dock att framställning eller yttrande till fullmäktige icke må beslutas annorledes än av nämnden samfällt.

Beslut, vilket — — — — — nästa sammanträde.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 12 § barnavårdslagen den 29 april 1960 (nr 726)**

Härigenom förordnas, att 12 § barnavårdslagen den 29 april 1960¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

12 §.

Om kommunens fullmäktige så bestämmer, äger barnavårdsnämnden uppdraga åt särskild inom nämnden bildad avdelning eller åt ledamot i nämnden eller åt befattningshavare i kommunens tjänst att på nämndens vägnar avgöra vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall angivas i fullmäktiges beslut. Nämnden må dock icke annorledes än genom samfällt beslut

Om kommunens fullmäktige så bestämmer, äger barnavårdsnämnden uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i nämnden, eller åt ledamot eller suppleant eller åt tjänsteman hos kommunen eller åt sådan tjänsteman tillsammans med ledamot eller suppleant att på nämndens vägnar avgöra vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall angivas i fullmäktiges beslut. Nämnden må dock icke annorledes än genom samfällt beslut

1. utdöma förelagt — — — — — kommunens fullmäktige.
Beslut som — — — — — nästa sammanträde.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

¹ Senaste lydelse av 12 § se 1964: 67.

Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 15 § skollagen den 6 juni 1962 (nr 319)**

Härigenom förordnas, att 15 § skollagen den 6 juni 1962 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

15 §.

Om kommunens fullmäktige så besluta, äger skolstyrelsen uppdraga åt särskild inom styrelsen bildad avdelning eller åt ledamot av styrelsen eller åt skolchefen, annan skolledare eller särskild i kommunens tjänst anställd befattningshavare att å styrelsens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall angivas i fullmäktiges beslut. Skolstyrelsen må dock ej annorledes än genom samfällt beslut pröva fråga om meddelande eller återkallande av godkännande enligt 34 § eller göra framställning eller avgiva yttrande till fullmäktige.

Om kommunens fullmäktige så besluta, äger skolstyrelsen uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i styrelsen, eller åt ledamot eller suppleant eller åt skolchefen eller annan skolledare eller tjänsteman hos kommunen eller åt sådan tjänsteman tillsammans med ledamot eller suppleant att å styrelsens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall angivas i fullmäktiges beslut. Skolstyrelsen må dock ej annorledes än genom samfällt beslut pröva fråga om meddelande eller återkallande av godkännande enligt 34 § eller göra framställning eller avgiva yttrande till fullmäktige.

Beslut, vilket — — — — — nästa sammanträde.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av kommunala delegationslagen den 27 mars 1954 (nr 130)

Härigenom förordnas, att kommunala delegationslagen den 27 mars 1954 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Kommun, som — — — — — att fastställa.

Kommunen äger bestämma att uppdrag enligt första stycket får lämnas av nämnd, som handlägger frågor om anställningsvillkor för arbetstagare i kommunens tjänst.

Med kommun — — — — — kommunal förvaltningsenhet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

Förslag

till

kungörelse om ändrad lydelse av 7 § byggnadsstadgan
den 30 december 1959 (nr 612)

Härigenom förordnas, att 7 § byggnadsstadgan den 30 december 1959 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

7 §.

Byggnadsnämnd äger uppdraga åt en eller flera ledamöter i nämnden eller åt befattningshavare hos nämnden att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall närmare angivas i nämndens beslut. Sådant uppdrag må dock ej avse befogenhet att besluta om framställning eller yttrande till Konungen, länsstyrelsen eller kommunens fullmäktige, att meddela föreläggande vid vite eller annat äventyr eller att slutligt avgöra ärende, som är av principiell innebörd eller eljest av större vikt.

Byggnadsnämnd äger uppdraga åt en eller flera ledamöter *eller suppleanter* i nämnden eller åt befattningshavare hos nämnden att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall närmare angivas i nämndens beslut. Sådant uppdrag må dock ej avse befogenhet att besluta om framställning eller yttrande till Konungen, länsstyrelsen eller kommunens fullmäktige, att meddela föreläggande vid vite eller annat äventyr eller att slutligt avgöra ärende, som är av principiell innebörd eller eljest av större vikt.

Nämndens beslut — — — — — — — — — — länsstyrelsens prövning.

Vad i — — — — — — — — — — nästa sammanträde.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1967.

Förslag

till

**kungörelse om ändrad lydelse av 12 § hälsovårdsstadgan
den 19 december 1958 (nr 662)**

Härigenom förordnas, att 12 § hälsovårdsstadgan den 19 december 1958 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***12 §.**

Hälsovårdsnämnd äger uppdraga åt en eller flera ledamöter i nämnden eller åt befattningshavare hos nämnden att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet därvid skall närmare angivas. Sådant uppdrag må dock ej innefatta befogenhet att besluta om framställning eller yttrande till Konungen, länsstyrelsen eller kommunens fullmäktige, om föreläggande vid vite eller om verkställande av åtgärd på försumligs bekostnad.

Hälsovårdsnämnd äger uppdraga åt en eller flera ledamöter *eller suppleanter* i nämnden eller åt befattningshavare hos nämnden att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet därvid skall närmare angivas. Sådant uppdrag må dock ej innefatta befogenhet att besluta om framställning eller yttrande till Konungen, länsstyrelsen eller kommunens fullmäktige, om föreläggande vid vite eller om verkställande av åtgärd på försumligs bekostnad.

Hälsovårdsnämnds beslut — — — — — nästa sammanträde.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1967.

Frågan om delegation till suppleant

I betänkandet »Om den kommunala självstyrelsens lokala förankring» (SOU 1965: 6) har *kommunalrättskommittén* redovisat ett uppdrag att mot bakgrund av utvecklingen mot större kommunenheter undersöka möjligheterna att tillgodose de lokala intressena i den kommunala förvaltningen. Kommitténs förslag innebär att kommunens styrelse eller annan nämnd får rätt att — efter fullmäktiges bemyndigande — delegera sin beslutanderätt inte bara som f. n. till avdelning inom nämnden, ledamot av nämnden eller tjänsteman hos kommunen utan också till nämndsuppleant — ensam eller som ledamot av avdelning.

Över betänkandet har *remissyttranden* avgetts av socialstyrelsen, kammarkollegiet, överståthållarämbetet — som har bifogat yttrande från stadsfullmäktige i Stockholm — samtliga länsstyrelser — som har bifogat yttranden från kommuner och i tre fall från kommunal samarbetsnämnd — socialpolitiska kommittén, Svenska stadsförbundet, Svenska kommunförbundet, Svenska landstingsförbundet, Sveriges kommunaltjänstemannaförbund, Föreningen Sveriges kommunala förvaltningsjurister och Svenska samernas riksförbund.

I det närmaste samtliga remissinstanser ställer sig positiva till förslaget. Det tillstyrks sålunda eller lämnas utan erinran av *kammarkollegiet, tolv länsstyrelser, omkring 60 kommuner* samt *Svenska stadsförbundet* och *Svenska kommunförbundet*. Härtill kommer *fyra länsstyrelser, omkring 35 kommuner* och *tre samarbetsnämnder* som inte närmare behandlar detta särskilda förslag men som lämnar betänkandet i dess helhet utan erinran.

Sex remissinstanser avstyrker eller anför kritiska synpunkter på förslaget, nämligen *länsstyrelsen i Södermanlands län, stadskollegiet i Hälsingborg, stadsfullmäktige i Örebro* och *Sundsvall, drätselkammaren i Luleå* samt *Föreningen Sveriges kommunala förvaltningsjurister*. Representativt för denna grupp remissinstanser är följande yttrande av *stadsfullmäktige i Örebro*.

Suppleantuppdraget innebär i princip rätt och skyldighet att vid ordinarie ledamots frånvaro inträda i dennes befogenheter men icke något mera. Då det emellertid kan vara en fördel för verksamheten, att suppleant beredes tillfälle att mera kontinuerligt följa arbetet, innehåller reglementena för t. ex. kommunens styrelse och kommunalnämnd ofta föreskrifter att suppleant alltid skall underrättas om sammanträde, att han äger deltaga däri även om den ledamot för vilken han utsetts också är närvarande, ibland även att han äger deltaga i diskussionen. Under alla förhållanden är han dock betagen rätten att ställa förslag till beslut och att deltaga i beslut.

Kommunalrättskommitténs förslag innebär ett avsteg från denna vedertagna princip. Detta är i och för sig betänkligt, då varje sådan åtgärd är ägnad att utsudda klara kompetensregler och skapa oklarhet om suppleantens verkliga ställning. Om man överhuvud skall vidtaga en ändring måste man ha mycket starka skäl därtill, så starka och så speciella att de principiella betänkligheterna måste få vika. Man måste med andra ord kunna visa,

att vitala intressen föreligger, som icke kan på annat sätt tillgodoses. Så är enligt stadsfullmäktiges mening icke förhållandet i det aktuella förslaget. Kommunalrättskommittén anför bl. a. att suppleant, som representerar en viss kommunal del, genom dylik lagändring kan beredas möjlighet att delta i kommunala beslut. Att märka är emellertid att det främst är fråga om rutinärenden. På annat ställe i utredningen har kommittén hävdad den enligt stadsfullmäktiges mening fullt riktiga uppfattningen, att representanter för olika kommunal delar knappast torde känna sig särskilt lockade av att ute i sina orter anförtros rutinärenden. Man frågar sig då om befogenheten blir mera eftersträvansvärd om den utövas i en avdelning av centralinstansen. Stadsfullmäktige betvivlar att så är fallet. Det egentliga värdet av suppleantskap i t. ex. en drätselkammare eller en kommunal nämnd torde ligga på ett helt annat område. Suppleanten är med i det kommunala arbetet, känner till dess arbetssätt och problem och har kontakter med ledamöter och tjänstemän. Tämmligen regelmässigt har han dessutom rätt att delta i alla sammanträden, ibland också i de därvid förda diskussionerna. Han bör härigenom helt visst äga fullgoda möjligheter att argumentera för sin mening och föra sin kommunals talan. Medbestämmanderätt i ärenden av mindre vikt torde därvidlag sakna praktiskt taget all betydelse.

Ej heller det andra av kommunalrättskommittén anförda skälet, smidigare handläggning av rutinärenden, synes äga tillräcklig tyngd. Delegation kan redan nu ske till särskild avdelning, till viss ledamot eller till kommunal tjänsteman. Rutinärendena är ej särskilt tids- och arbetskrävande och deras behandling sker i stor utsträckning på grundval av tidigare avgöranden i likartade frågor. Stadsfullmäktige har svårt att se att detta relativt underordnade verksamhetsområde skulle vara så betungande, att man bör ifrågasätta att inkalla suppleanter för ärendenas avgörande.

Föredragande statsrådet ansluter sig till kommittén och anför i huvudsak följande om förslaget:

Det kan utnyttjas så att fler kommunal delar blir representerade bland dem som beslutar på kommunens vägnar och är sålunda ägnat att i någon mån skapa bättre förutsättningar för en lokal förankring av den kommunala förvaltningen. Möjligheten att sprida delegationsuppdragen på fler personer har också — som har framhållits under remissbehandlingen — organisatoriska fördelar och kan stimulera intresset för kommunala engagemang och ge bättre möjligheter att utnyttja suppleanterna i nämndarbetet.

Det kan invändas att man kan vinna i stort sett samma fördelar som nu har framhållits genom att öka antalet ledamöter i nämnderna. En sådan åtgärd skulle emellertid många gånger leda till att dessa får fler ledamöter än som från organisatoriska, arbetstekniska och andra synpunkter är ändamålsenligt. En ökning av antalet ordinarie ledamöter kan vidare få till konsekvens att antalet suppleanter samtidigt måste ökas, vilket också kan vara olägligt. Den väg kommittén har anvisat har därför enligt min mening klara fördelar från praktiska synpunkter.

För min del anser jag att de principiella invändningar som har gjorts under remissbehandlingen inte är starkare än att de bör vika för de skäl som talar för förslaget. Förslaget har också tillstyrkts av i det närmaste alla remissinstanser som har yttrat sig över det. Jag vill vidare stryka under att förslaget inte innebär annat än att de kommuner som finner det lämpligt bereds möjlighet att anförtro nämndsuppleant beslutanderätt. Det står alltså

varje kommun fritt att pröva om en sådan ordning med hänsyn till den kommunens förhållanden skulle föra med sig sådana fördelar att ordningen bör tillämpas.

De författningsförslag som framläggs i propositionen innebär att den föreslagna reformen kommer att gälla i huvudsak alla kommunala nämnder, även de specialreglerade.

Motionerna I: 706 och II: 880 upptar i huvudsak de synpunkter som anförts i det ovan citerade remissyttrandet av stadsfullmäktige i Örebro.

Frågan om delegationsrätt för stadskollegium

Denna fråga upptogs av *stadsfullmäktige i Göteborg* i remissyttrande över kommunalrättskommitténs ifrågavarande betänkande. Om yttrandet upplyses i propositionen följande:

Stadsfullmäktige i Göteborg förordar att delegationsrätt införs för stadskollegium. Med inrättande av ett stadskollegium åsyftar man att få till stånd en kommunstyrelse, som är i möjligaste mån frigjord från löpande förvaltningsbestyr. Detta har anförts som motiv för att stadskollegium inte medgetts delegationsrätt. Från Göteborgs stads erfarenheter vill fullmäktige göra gällande att just på grund av behovet att frigöra stadskollegiet från löpande förvaltningsbestyr och rutinärenden för att kollegiet helt skall kunna ägna sig åt de stora ledande uppgifterna finns det större skäl för delegationsmöjligheter för stadskollegium än för någon annan kommunal nämnd. I en stad i stark utveckling med behov av att kunna koncentrera alla de viktiga styrelsefunktionerna till stadskollegiet följer med växande arbetsuppgifter och större personalstab också vissa rutinärenden, anför stadsfullmäktige vidare. Som exempel på sådana nämns personalfrågor om semester, tjänstledighet, tjänsteresor, deltagande i kurser m. m. och tillsättning av lägre tjänster samt frågor om representation, användning av stadens vapen, tillstånd för nämnderna att i rutinfall återbesätta tjänster, medelsplacering och lån enligt givna riktlinjer samt mindre inköp.

Föredragande statsrådet har anslutit sig till vad stadsfullmäktige sålunda anført och föreslår att samma regler om delegation skall gälla för stadskollegium som för andra nämnder.

Frågan om delegation till ledamot eller suppleant tillsammans med tjänsteman

Denna fråga upptas i specialmotiveringen till förslaget om ändring i kommunallagen. *Föredragande statsrådet* anför där följande:

Enligt lagrummens hittillsvarande lydelse får det anses ha varit tillåtet att delegera beslutanderätt till en eller flera ledamöter tillsammans med tjänsteman — vilka med hänsyn till tjänstemannens ställning inte bör betraktas som en inom nämnden bildad avdelning. Enligt den föreslagna ordningen bör också delegation till en eller flera suppleanter tillsammans

med tjänsteman vara tillåten. För att undanröja varje osäkerhet bör dessa delegationsmöjligheter komma till uttryck i förevarande bestämmelser.

I *motionerna I: 705 och II: 881* uttalas till en början att delegation till förtroendeman och tjänsteman i förening ej torde vara tillåten enligt gällande rätt. Motionärerna åberopar bl. a. följande uttalande av landstingsutredningen (SOU 1963: 64 s. 152):

Landstingsutredningen vill fästa uppmärksamheten på att sådan form av delegation inte bara är formellt oriktig utan även ur ansvarssynpunkt olämplig. Beslutanderätten skall sålunda delegeras antingen till förtroendeman eller befattningshavare i landstingskommunen. Delegation kan således ske till förtroendeman med tjänsteman som föredragande.

Vidare anför motionärerna väsentligen följande till motivering av det framställda yrkandet:

Av det här anförda framgår att vi icke kunnat finna något stöd för propositionens tolkning av nuvarande regler i 43 och 45 §§ kommunallagen. Något skäl för att införa sådan blandad delegation till förtroendevald och tjänsteman har icke heller anförts. Det är enligt vår mening angeläget att upprätthålla skillnaden mellan förtroendeman och tjänsteman i den kommunala förvaltningen och beslutandeprocessen. Det kan måhända invändas att delegationsärenden skall vara av typen rutinärenden och att det därför är mindre troligt att det sker någon »olycka» genom att frångå den principiella ansvarsfördelningen mellan förtroendevald och tjänsteman. Å andra sidan finns det inget praktiskt skäl för att medge en blandad delegation. Det är tvärtom angeläget att slå vakt om tjänstemännens ställning som föredragande och de förtroendevaldas rätt och skyldighet att besluta vid delegering på samma sätt som tjänstemannen och de förtroendevalda fungerar i den samlade styrelsen eller nämnden. Mot delegation av rutinfrågor till enbart tjänsteman finns intet att invända.

Utskottet har under hand inhämtat synpunkter på frågan från *Svenska kommunförbundet* och *Svenska stadsförbundet*. Båda har ställt sig avvisande till propositionens både förslag och tolkning av gällande rätt, på grund av överväganden som i allt väsentligt sammanfaller med motionärernas och landstingsutredningens.

Frågan om ändring av kommunala delegationslagen

Svenska landstingsförbundet och *Svenska kommunförbundet* har i skrivelser till Kungl. Maj:t den 11 resp. den 24 maj 1966 föreslagit sådan ändring i kommunala delegationslagen den 27 mars 1954 (nr 130) att kommunal nämnd — liksom f. n. fullmäktige — skall få lämna uppdrag enligt lagen.

Remissyttranden över framställningarna har avgetts av kammarkollegiet, socialstyrelsen, länsstyrelserna i Jönköpings, Hallands, Örebro, Kopparbergs, Gävleborgs och Jämtlands län — som har bifogat yttranden från fyra städer och en landskommun — Svenska stadsförbundet, Sveriges akademikers

centralorganisation (SACO), Svenska kommunaltjänstemannaförbundet och Svenska kommunalarbetareförbundet.

Samtliga remissinstanser har tillstyrkt de båda förbundens framställningar.

Föredragande statsrådet biträder i huvudsak de skäl som förbunden anfört och uttalar följande:

Som förbunden med instämmande av samtliga remissinstanser har anfört skulle en sådan reform vara ägnad att medge en snabbare och administrativt enklare ordning än som f. n. är tillåten. Det är uppenbart att det finns ett beaktansvärt behov av att kunna tillämpa en sådan smidigare ordning. I vad mån en möjlighet härtill lämpligen bör utnyttjas bör det stå landstingen och fullmäktige fritt att själva pröva.

Jag biträder alltså i huvudsak de skäl som förbunden har anfört och förordar i likhet med en enhällig remissopinion att förbundens förslag genomförs.

Vidare anföres att den föreslagna ordningen bör tillämpas på alla de kommunala förvaltningsenheter som i lagen jämsställs med kommun och att bemyndigandet för nämnden att lämna uppdrag enligt lagen enligt allmänna regler skall lämnas av det organ som utövar den kommunala förvaltningsenhetens beslutanderätt, dvs. i fråga om kommun och landstingskommun fullmäktige resp. landstinget.

Utskottet

Det i förevarande proposition framlagda förslaget, att möjligheterna att delegera kommunala nämnders beslutanderätt skall utsträckas att omfatta också suppleanter i nämnderna bygger på ett av kommunalrättskommittén avgivet betänkande. Enligt utskottets mening har bärande skäl för en sådan reform anförts i propositionen och av kommittén. Utskottet avstyrker därför motionerna I: 706 och II: 880, vari hemställs om avslag på propositionen i förevarande del, och tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag.

I propositionen föreslås också bestämmelser om rätt att delegera beslutanderätt till ledamot eller suppleant i förening med tjänsteman. Detta förslag anges ej innebära någon ändring i förhållande till gällande rätt utan endast ett förtydligande. I motionerna I: 705 och II: 881 anføres att sådan delegation inte kan anses förenlig med gällande lagregler och att möjlighet därtill ej bör öppnas. Motionärerna har vunnit stöd av Svenska kommunförbundet och Svenska stadsförbundet vilkas uppfattning utskottet inhämtat underhand. Utskottet ansluter sig till denna bedömning och avstyrker sålunda, att delegation till ledamot och tjänsteman i förening möjliggörs. Där samverkan erfordras, bör i stället tjänstemannen ha ställning som föredragande och förtroendemannen inneha beslutanderätten. Gränsen mellan förtroendemän och tjänstemän bör enligt utskottets mening upprätthållas, inte minst med hänsyn till ansvarsreglerna.

Mot förslagen om införande av delegationsrätt för stadskollegium och om ändring i kommunala delegationslagen har utskottet ej funnit anledning till erinran. Ej heller har utskottet annan invändning mot de framlagda författningsförslagen än den nyss redovisade, vilken ej berör förslagen till ändringar i byggnadsstadgan och hälsovårdsstadgan.

Utskottet hemställer,

att riksdagen måtte

1. avslå motionerna I: 706 och II: 880;
2. i anledning av proposition nr 28 och motionerna I: 705 och II: 881 för sin del antaga efterföljande fem som »utskottets förslag» betecknade lagförslag;
3. antaga det vid proposition nr 28 fogade förslaget till lag om ändrad lydelse av kommunala delegationslagen; samt
4. i skrivelse till Kungl. Maj:t anmäla, att riksdagen icke funnit anledning till erinran mot de vid proposition nr 28 fogade förslagen till ändringar i byggnadsstadgan och hälsovårdsstadgan.

Stockholm den 2 maj 1967

På konstitutionsutskottets vägnar:

GEORG PETTERSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Georg Pettersson, Damström, Erik Olsson, Carl Albert Anderson, Dahl, Sörenson, fröken Stenberg, herrar Tistad och Svenungsson; samt

från a n d r a kammaren: herr Nilsson i Östersund, fru Thunvall, herrar Johansson i Trollhättan, Hamrin i Jönköping, Larsson i Luttra, Mossberg, Boo, Nilsson i Kristianstad, Norrby och Werner.

Lagförslag till punkten 2 i hemställen

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

Förslag

till

L a g

om ändring i kommunallagen den 18 december 1953 (nr 753)

Härigenom förordnas, att 43, 45 och 49 §§ kommunallagen den 18 december 1953 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

43 §.

Fullmäktige må antaga — — — reglementet må bestämmas:

a) att med — — — — — nämnder; samt

b) att styrelsen äger uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i styrelsen, eller åt ledamot eller suppleant eller åt tjänsteman hos kommunen *eller åt sådan tjänsteman tillsammans med ledamot eller suppleant* att å styrelsens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall i reglementet angivas, dock att framställning eller yttrande till fullmäktige icke må beslutas annorledes än av styrelsen samfällt.

b) att styrelsen äger uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i styrelsen, eller åt ledamot eller suppleant eller åt tjänsteman hos kommunen att å styrelsens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall i reglementet angivas, dock att framställning eller yttrande till fullmäktige icke må beslutas annorledes än av styrelsen samfällt.

Innan beslut — — — — — nästa sammanträde.

I övrigt — — — — — sina åligganden.

Beslut om — — — — — länsstyrelsens prövning.

45 §.

Beträffande sådan — — — motsvarande tillämpning.

Nämnd, varom — — — — — stadgas, må:

a) om fullmäktige så besluta, uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i nämnden, eller åt ledamot eller suppleant eller åt tjänsteman hos

a) om fullmäktige så besluta, uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i nämnden, eller åt ledamot eller suppleant eller åt tjänsteman hos

(Kungl. Maj:ts förslag)

kommunen eller åt sådan tjänsteman tillsammans med ledamot eller suppleant att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall i fullmäktiges beslut angivas, dock att framställning eller yttrande till fullmäktige icke må beslutas annorledes än av nämnden samfällt; samt

b) för vård — — — — — löpande arbetet.

Beslut, vilket — — — nästa sammanträde.

(Utskottets förslag)

kommunen att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall i fullmäktiges beslut angivas, dock att framställning eller yttrande till fullmäktige icke må beslutas annorledes än av nämnden samfällt; samt

49 §.

Stadsfullmäktige skola — — — gemensamt reglemente.

I reglementet må meddelas bestämmelser av det slag, som sägs i 43 § första stycket; och skola i dylikt fall stadgandena i andra stycket av samma paragraf äga motsvarande tillämpning.

I övrigt — — — — — sina åligganden.

Beslut om — — — — — Konungens prövning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 48 § och 51 § 2 mom. kommunallagen
den 1 mars 1957 (nr 50) för Stockholm**

Härigenom förordnas, att 48 § och 51 § 2 mom. kommunallagen den 1 mars 1957 för Stockholm skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

48 §.

Stadsfullmäktige skola — — — — — och drätselnämnden.
I reglementena för stadskollegiet och drätselnämnden må bestämmas:

a) i fråga om drätselnämnden att med dess medelsförvaltning skall sammanföras medelsförvaltning, som enligt särskilda författningar tillkommer andra kommunala nämnder,

b) i fråga om stadskollegiet och drätselnämnden att var och en av dessa nämnder äger uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i nämnden, eller åt ledamot eller suppleant eller åt tjänsteman hos staden eller åt sådan tjänsteman tillsammans med ledamot eller suppleant att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall i reglementet angivas, dock att framställning eller yttrande till stadsfullmäktige icke må beslutas annorledes än av nämnden samfällt.

b) i fråga om stadskollegiet och drätselnämnden att var och en av dessa nämnder äger uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i nämnden, eller åt ledamot eller suppleant eller åt tjänsteman hos staden att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall i reglementet angivas, dock att framställning eller yttrande till stadsfullmäktige icke må beslutas annorledes än av nämnden samfällt.

Innan beslut — — — — — nästa sammanträde.

I övrigt — — — — — sina åligganden.

Beslut om — — — — — Konungens prövning.

51 §.

2 mom. Nämnd, varom förmäles i 49 § andra stycket, må, om stads-

2 mom. Nämnd, varom förmäles i 49 § andra stycket, må, om stads-

(Kungl. Maj:ts förslag)

fullmäktige så besluta, uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i nämnden, eller åt ledamot eller suppleant eller åt tjänsteman hos staden eller åt sådan tjänsteman tillsammans med ledamot eller suppleant att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall i fullmäktiges beslut angivas, dock att framställning eller yttrande till fullmäktige icke må beslutas annorledes än av nämnden samfällt.

Beslut, vilket — — — — — nästa sammanträde.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

(Utskottets förslag)

fullmäktige så besluta, uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i nämnden, eller åt ledamot eller suppleant eller åt tjänsteman hos staden att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall i fullmäktiges beslut angivas, dock att framställning eller yttrande till fullmäktige icke må beslutas annorledes än av nämnden samfällt.

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

Förslag

till

L a g**angående ändrad lydelse av 8 § lagen den 4 januari 1956 (nr 2) om socialhjälp**

Härigenom förordnas, att 8 § lagen den 4 januari 1956 om socialhjälp¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

8 §.

Är någon ————— honom socialhjälp.

Om kommunens fullmäktige så besluta, äger socialnämnden uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i nämnden, eller åt ledamot eller suppleant eller åt tjänsteman hos kommunen eller åt sådan tjänsteman tillsammans med ledamot eller suppleant att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall angivas i fullmäktiges beslut. Framställning eller yttrande till fullmäktige må dock icke beslutas annorledes än av nämnden samfällt.

Om kommunens fullmäktige så besluta, äger socialnämnden uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i nämnden, eller åt ledamot eller suppleant eller åt tjänsteman hos kommunen att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall angivas i fullmäktiges beslut. Framställning eller yttrande till fullmäktige må dock icke beslutas annorledes än av nämnden samfällt.

Beslut, vilket ————— nästa sammanträde.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

¹ Senaste lydelse av 8 § se 1964: 66.

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 12 § barnavårdslagen den 29 april 1960 (nr 726)**

Härigenom förordnas, att 12 § barnavårdslagen den 29 april 1960¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

12 §.

Om kommunens fullmäktige så bestämmer, äger barnavårdsnämnden uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i nämnden, eller åt ledamot eller suppleant eller åt tjänsteman hos kommunen *eller åt sådan tjänsteman tillsammans med ledamot eller suppleant* att på nämndens vägnar avgöra vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall angivas i fullmäktiges beslut. Nämnden må dock icke annorledes än genom samfällt beslut

Om kommunens fullmäktige så bestämmer, äger barnavårdsnämnden uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i nämnden, eller åt ledamot eller suppleant eller åt tjänsteman hos kommunen att på nämndens vägnar avgöra vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall angivas i fullmäktiges beslut. Nämnden må dock icke annorledes än genom samfällt beslut

1. utdöma förelagt — — — — — kommunens fullmäktige.
Beslut som — — — — — nästa sammanträde.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

¹ Senaste lydelse av 12 § se 1964: 67.

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 15 § skollagen den 6 juni 1962 (nr 319)**

Härigenom förordnas, att 15 § skollagen den 6 juni 1962 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

15 §.

Om kommunens fullmäktige så besluta, äger skolstyrelsen uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i styrelsen, eller åt ledamot eller suppleant eller åt skolchefen eller annan skolledare eller tjänsteman hos kommunen *eller åt sådan tjänsteman tillsammans med ledamot eller suppleant* att å styrelsens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall angivas i fullmäktiges beslut. Skolstyrelsen må dock ej annorledes än genom samfällt beslut pröva fråga om meddelande eller återkallande av godkännande enligt 34 § eller göra framställning eller avgiva yttrande till fullmäktige.

Om kommunens fullmäktige så besluta, äger skolstyrelsen uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i styrelsen, eller åt ledamot eller suppleant eller åt skolchefen eller annan skolledare eller tjänsteman hos kommunen att å styrelsens vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall angivas i fullmäktiges beslut. Skolstyrelsen må dock ej annorledes än genom samfällt beslut pröva fråga om meddelande eller återkallande av godkännande enligt 34 § eller göra framställning eller avgiva yttrande till fullmäktige.

Beslut, vilket — — — — — nästa sammanträde.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.